

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep,
0030 Oslo

eli.wongraven@sd.dep.no
postmottak@sd.dep.no

Vår dato
10.09.2010
Deres dato

Vår saksbehandler
Torgeir Waterhouse

Vår referanse

Deres referanse
10/139-EW

Høring om endring i lov om elektronisk kommunikasjon med forskrifter

IKT-Norge ønsker å takke for muligheten til å gi innspill på høringsforslaget. Som bransjeorganisasjon har IKT-Norge mange medlemmer som berøres, både direkte og indirekte, av forslagene til endring. IKT-Norge vil i dette høringssvaret løfte frem noen elementer ved forslaget som er allmenngyldige for aktørene.

IKT-Norge er av den oppfatning at det er regulatoriske, praktiske og økonomiske konsekvenser av endringsforslagene som ikke er tilstrekkelig utredet, et eksempel på dette er hvordan bedrifter defineres inn i begrepet sluttbruker som igjen erstatter begrepet forbruker.

Innledningsvis ønsker IKT-Norge å knytte kommentar til kapittel 10 i høringsnotatet, "Økonomiske og administrative konsekvenser". Her omtales kostnadene ved Norge og Post- og Teletilsynets deltagelse, antagelig som observatør, i Berec. IKT-Norge støtter departementet i at Norges andel av Berec kostnadene på kr. 800.000 isolert ikke utgjør en betydelig og problematisk kostnad. Når det er sagt mener IKT-Norge at det er viktig å se alle kostnadene ekomtilbyderene møter i sammenheng. Som kjent finansierer de allerede Post- og Teletilsynet, og dermed blir også andre kostnader som måtte komme som en følge av Berec og endringer i ekomlov og forskrift høyst relevante.

Mobilregulerte soner

Når det gjelder mobilregulerte soner mener IKT-Norge det er sentralt å se til "Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om lov om endringer i lov 4. juli 2003 nr. 83 om

elektronisk kommunikasjon (ekomloven)” av 27.11.2007 hvor den sier:

“Komiteen vil også understreke at justismyndighetenes bruk av frekvenser tildelt andre, i dette tilfelle hovedsakelig mobiloperatører, taler for å imøtekomme frekvensinnehavernes informasjonsbehov når frekvenser tildelt dem tas i bruk. Det faktum at konsekvensene av bruken ikke er entydig kjent, styrker dette hensynet.

Komiteen mener derfor at justismyndighetene via Post- og teletilsynet på egnet måte bør holde frekvensinnehaverne informert om hvilke frekvenser som er tatt i bruk gjennom mobilregulerte soner, når og hvor dette skjedde, samt hvilken metode som ble tatt i bruk. Det må i den forbindelse etableres rutiner som sikrer at informasjonen behandles og oppbevares på en sikker og forsvarlig måte av særlig autorisert personell hos frekvensinnehaverne.”

I “Forslag til lov om endring i lov 4. juli 2003 nr 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven)” kan vi lese:

“Politiet kan uten tillatelse fra myndigheten ta i bruk frekvenser som er tildelt andre”

som underbygger komiteens poeng om “at konsekvensene av bruken ikke er entydig kjent”. Videre sies det:

“Politiet skal varsle myndigheten uten ugrunnet opphold etter at frekvenser tildelt andre er tatt i bruk i de tilfeller hvor bruk av mobilregulert sone vil kunne få konsekvenser for kommunikasjonen i nettet.”

Det er grunn til å stille spørsmål ved om det er mulig å ta i bruk mobilregulerte soner uten at det får “konsekvenser for kommunikasjonen i nettet”. Videre finner IKT-Norge også grunn til å stille spørsmål ved om politiet vil være kvalifisert til å gjøre en vurdering av evt. konsekvenser for kommunikasjonen.

IKT-Norge kan ikke se at det er sannsynliggjort at frekvensinnehavernes informasjonsbehov er lavere i dag enn i 2007 og finner det derfor underlig at høringsnotatet legger opp til at:

“Myndigheten avgjør i samråd med politiet om og i tilfelle når rettighetshavere skal underrettes.”

Komiteens innstilling i 2007 sier:

“Komiteen har videre merket seg at de typer utstyr, metoder og omfang justismyndighetenes inngrep i mobile soner vil ha, er lite kjent i dag og vil avhenge av blant annet kriminalitetsutviklingen og den teknologiske utviklingen. Dette er moment som taler for særlig årvåkenhet fra tilsynsmyndigheten og allmennheten, for å sikre at gjennomføringen av mobilregulerte soner skjer på

en måte som best mulig ivaretar hensyn til personvern, forbrukerinteresser, driftssikkerhet og kvalitet i elektroniske kommunikasjonsnett.”

noe som etter IKT-Norges syn styrker og underbygger at det myndigheten og ekomtilbydere alltid skal varsles dersom mobilregulerte soner tas i bruk. Uten tilstrekkelig varsel vil det ikke være mulig “å sikre at gjennomføringen av mobilregulerte soner skjer på en måte som best mulig ivaretar hensyn til personvern, forbrukerinteresser, driftssikkerhet og kvalitet i elektronisk kommunikasjonsnett.”

Når det gjelder konsekvenser som for eksempel tjenesteavbrudd og kvalitet er det grunn til å reise spørsmål ved om for eksempel politiet vil evne å benytte tilstrekkelig oppdatert utstyr til at tjenestenivå og kvalitet opprettholdes for tilbydere og brukerne som tilfeldig rammes av en mobilregulert sone.

IKT-Norge mener at eventuelle mobilregulerte soner bør benyttes med stor forsiktighet, og at berørte frekvensinnehaverne, ekomtilbydere og relevante myndigheter alltid må varsles ved bruk av mobilregulerte soner.

Kostnadskontroll

Det har vært jobbet systematisk fra både myndigheter og bransje for å gjøre forbrukere bevisst mulighetene for kostnadskontroll, bla. i form av kontantkort og beløpsbegrensninger. IKT-Norge oppfatter at departementet med forslaget søker en unødvendig høy barriere for tilgang til digitale markedsplasser gjennom å innføre en ekstra avtale og såkalt opt-in i prosessen ved tegning av abonnement.

”For å styrke forbrukernes stilling foreslås det nye regler som innebærer at sluttbrukerne må inngå særskilt avtale for å kunne benytte fellesfakturert tjeneste.”

Både forbrukere og næringsdrivende i utgangspunktet skal altså avstenges fra å benytte mobiltelefonen til en type betalingstjeneste med begrunnelse i at det ikke er et stort antall som aktivt velger en slik løsning i dag. Samtidig kan flere andre betalingstjenester benyttes med den samme mobiltelefonen, og dermed omgå kostnadskontrollen.

Dette i en kontekst hvor det er en kjensgjerning at mobiltelefon blir stadig viktigere som “lommebok”, via forskjellige betalingstjenester både frittstående applikasjoner/tjenester og løsninger knyttet til mobilabonnementet.

En av de klare utviklingstrekkene ved mobiltelefoner, hvor kostnadskontroll synes mest aktuelt, er en dreining mot “App stores” og økende bruk av nettbaserte tjenester. Et felles trekk for disse og andre eksempler er at betalingsmekanismene går utenfor mobilabonnementet, og dermed også de foreslåtte kostnadskontroll mekanismene.

En slik utvikling kan gi grunnlag for å stille spørsmål ved om ordningen med kostnadskontroll:

- gir ønsket effekt, i den grad det er et behov gitt at mange tjenestetyper, for eksempel apps og internet baserte tjenester betales uavhengig av telefonregningen.
- fungerer konkurransevidende for både betalingstjenester og sluttbrukertjeneste.
- kan hindre utvikling av effektive betalingsløsninger for ønskede tjenester som for eksempel kjøp av musikk.
- er hensiktsmessig all den tid en stor, og antagelig voksende, del av "kjøpene" gjøres direkte på for eksempel web fra såkalte smart telefoner.
- kan forsvares all den tid den kun kan gjelde en av flere tilgjengelige betalingsløsninger.

IKT-Norge mener det er grunn til å stille spørsmål ved om kostnadene ved utvikling, drift og vedlikehold av system for kostnadskontroll kan forsvares opp mot den lave interesse og bruk forbrukerne viser for slike ordninger. Videre mener IKT-Norge kostnadskontroll kan være egnet som en frivillig tjeneste, noe som styrkes av at fellesfakturerte tjenester utgjør en begrenset andel av tilgjengelig tjenester. Dersom det likevel etableres en opt-in løsning for fellesfakturerte tjenester skal den kun gjelde i de tilfeller operatøren ikke kan tilby kostnadskontroll.

Bindingstid

Som departementet understreker i forslaget er bindingstid på avtaler et viktig virkemiddel for å finansiere nye produkter og tjenester for både forbrukere og næringsdrivende. Det virker derfor underlig når departementet synes å ukritisk slå fast at 12 måneder er både balansert og hensiktsmessig for fremtidige produkter og tjenester med bakgrunn i at det er praksis for mobiltelefoner i dag. Denne meget kraftige innstramningen i forhold til direktivets ramme synes å være basert utelukkende på Forbrukerombudets innspill, innspill som ikke tar høyde for produkt- og tjenestetilbud utover tradisjonelle mobilabonnet og telefoner vi kjenner fra dagens marked.

IKT-Norge oppfatter det som problematisk at en frivillig avtale mellom Forbrukerombudet og noen ekomtilbydere på et begrenset område mer eller mindre ukritisk foreslås innført i lovverket. Dersom dette blir en del av norsk lov vil det etablere meget kraftige begrensninger i forhold til dynamiske og effektive tilpassninger av avtaleverk til ny teknologi og infatruktur. Det er heller ikke slik at de avtaler det vises til er dekkende for det spekteret av tjenester en lovregulering vil omfatte.

Denne problemstillingen forsterkes ytterligere av at bedrifter omfattes av bindingstiden, noe som innebærer at 90% av alle norske bedrifter# utsettes får en alvorlig innskrenkning i avtalefriheten til å inngå fornuftige forretningsavtaler.

Det er grunn til bekymring for at en slik begrenset bindingstid kan føre til sakte adopsjon av ny og ofte kostbar teknologi, med de negative konsekvenser det har for forbrukere, ekomtilbydere, næringsliv forøvrig og resten av det norske samfunnet . Dette vil særlig gjelde i forhold til borettslag, sameier og andre næringsdrivende. Videre vil også en slik innskrenket adgang til å inngå hensiktsmessige avtaler kunne bremse, eller i verste fall stoppe, utbygging av høykapasitets bredbånd og annen kostnadsintensiv infrastruktur.

IKT-Norge mener at bindingstid ikke bør reguleres generelt i lovverket da hva som er hensiktsmessig lengde vil være et resultat av blant annet teknologi- og markedsutvikling. Dersom bindingstiden tas inn i lov, er det meget viktig at denne settes til maksimal lengde - 24 måneder.

Opphør av avtale

Departementet foreslår:

”Tilbyder skal også tilby avtale som automatisk bortfaller uten nærmere oppsigelse etter maksimalt 12 måneder.”

IKT-Norge oppfatter dette som at departementet går utover direktivet som sier:

”Member States shall also ensure that undertakings offer users the possibility to subscribe to a contract with maximum duration of 12 months.”

Der direktivet sier at forbruker skal kunne tegne en avtale med løpetid på 12 måneder, foreslår departementet at sluttbrukers avtale automatisk skal opphøre etter 12 måneder. Forslaget fremstår som underlig da en gjennomføring av dette vil innebære at norske forbrukere og bedrifter i mange situasjoner vil oppleve at abonnement automatisk avsluttes og at de står uten tilgang på ekomtjenester.

IKT-Norge mener at det ikke skal reguleres i lovverket at avtaler “automatisk bortfaller uten nærmere oppsigelser etter maksimalt 12 måneder.” For å sikre forutsigbarhet og nødvendig trygghet for at sluttbrukeren har tilgang på ekomtjenester mener IKT-Norge at avtaler skal løpe og gjøres til oppsigelige avtaler etter eventuell bindingstid er utløpt.

Endring av avtalen

Departementet synes å foreslå at sluttbruker skal varsles, inklusiv informasjon om hevningsadgang, om alle endringer i vilkår. I praksis vil dette innebære enhver redaksjonell endring, prisreduksjon, utvidelse av funksjonalitet osv. vil utløse informasjon om og rett til å heve avtalen.

IKT-Norge mener at forslaget bør endres slik at varsling med evt. påfølgende rett til oppsigelse av avtalen kun skal gjøres dersom endring i avtalen klart er til ugunst for sluttbrukeren.

Sikkerhet og beredskap

Det legges opp til et teoretisk definert minstekrav til sikkerhet og beredskap helt uavhengig av og utover både operatørens og kundenes behov. Det gir grunn til bekymring for spesielt 3

konsekvenser:

- Ytterligere kostnadsdrivende oppgaver hos myndighetsorgan, som i verstefall innebærer ytterligere kostnader på ekomtilbyderne gjennom deres nåværende ansvar for å finansiere Post- og Teletilsynet.
- Unødvendige, og muligens konkurransehindrede, kostnader hos ekomtilbyderne for å legge til rette for og innfri krav kundene ikke etterspør.
- Unødvendige høye kostnader hos sluttbruker for å dekke inn økte kostnader hos ekomtilbyderne for et sikkerhetsnivå som ikke er etterspurt.

IKT-Norge mener det ikke skal stilles sikkerhets og beredskapskrav til ekomtilbyderne utover de identifiserbare behov sluttbrukere fremsetter i forbindelse med avtaleinngåelse.

Spam

IKT-Norge registrerer at SD mener det ikke er nødvendig med nye bestemmelser for å bekjempe spam, og mener dette er en riktig og god posisjon.

IKT-Norge mener det er viktig at dagens suksess med bransjenorm# mot spam danner mal for videre arbeid med bekjempelse av spam, og at eventuelle tiltak i regi av myndighetene rettes mot avsender av spam og eventuell annen uønsket kommunikasjon.

Begrensning i tilgang

IKT-Norge mener det er viktig og støtter at sluttbrukers tilgang til og bruk av elektronisk kommunikasjonsnett kun kan begrenses med hjemmel i ekomloven eller etter en forutgående rettskraftig domstolsavgjørelse.

Avslutningsvis vil IKT-Norge understreke stiller seg til disposisjon i det videre arbeidet med ekomlov og ekomforskrift, og ser frem til at departementet utdypet de problemstillingene som er reist her.

Torgeir Waterhouse
Direktør internett og nye medier